

VERSLAG MILIEU- EN KLIMAATRAAD

Datum vergadering: 25.05.2023

Aanwezig: Schepen Patrick Princen, Ighor Van de Vyver, Michel Verhauwaert, Yannick Ravoux, Anne Delvoye, Simon Verreect, Luc Van Espen, Stijn Vranckx, Mon Schepens, Tris Segers, An Goedgezelschap, Arnout Ruelens en Nina Van den Bilcke

Verontschuldigd: John De Grieve, Joan Pepermans

AGENDA

Goedkeuring verslag	1
Update warmteplan	1
Aanpak stoken	3
Varia	4
Agenda volgende vergadering	5

GOEDKEURING VERSLAG

Het verslag wordt goedgekeurd.

UPDATE WARMTEPLAN

Ighor Van de Vyver van het team klimaat licht toe. Hij stippelt mee het lokaal warmtebeleid uit. Hoe gaan we verwarmen zonder stookolie en aardgas tegen 2050? Voor meer details wordt verwezen naar de presentatie in bijlage.

De transitiearena is de meeste recentste actie.

- Verschillende activiteiten concretiseren naar een warmtestrategie.
- Samenwerkingen tussen verschillende beleidsniveaus en disciplines (= warmtecoalitie) bewerkstelligen.
- Voor de methodiek werd inspiratie gehaald uit Instituut Drift.
- Uitgangspunt: Transities zijn er, maar wat als we die transities kunnen aansturen?
- Tip: podcast Voer voor verandering.
- Workshopreeks (3) waarbij 15 – 20 personen werden samengebracht die expertise hebben in warmte, energie, renovatie,...allemaal mensen die een link met Mechelen hebben.

Workshop 1

Waar staan we? Wat hebben we de laatste jaren gedaan?

- Onderzoeken naar duurzame warmtebronnen.
- Onderzoeken naar warmtenetten in 3 strategische wijken.
- Campagnes Check je ketel, Warmtepompadvies, 50 graden test,...

Dan werd een systeemanalyse uitgevoerd. Centraal in het verhaal is een beweging van een x-curve (zie presentatie):

- Opbouwcurve = situatie waar we naar toe willen (zonder stookolie en aardgas verwarmen).
- Afbraakcurve = situatie waar we van af willen.

- Links boven = huidige situatie.
- Links onder = nieuw opkomende praktijken (niches) die op een gegeven moment 'clashen' (chaos).
- Hebben we al bepaald niches geïnstitutionaliseerd?
- Voor residentiële ontwikkelingen is er een verbod op aardgas.
- Niet alles kunnen we als lokaal bestuur beheersen (vb. aardgasprijzen).

Workshop 2

Wat moeten de kernambities zijn om de transitie naar fossielvrij verwarmen te maken? Hier zijn 4 hoofdthema's uitgekomen = transitiepaden:

- 1) collectief verwarmen via warmtenetten
- 2) duurzame individuele verwarming
- 3) warmteplanning
- 4) warmtecoalitie

Leidende principes:

- iedereen mee
- trias energetica
- capaciteitsopbouw

Er zijn toekomstbeelden voor elk van de transitiepaden uitgewerkt (komende 2 jaar, 2030 en 2050) (zie presentatie).

Workshop 3

Welke partners zijn er nodig voor elk transitiepad?

Uitwerking van een eerste versie van een actieplan.

En nu?

- De warmtestrategie moet nog verder geconcretiseerd worden naar strategische en operationele doelstellingen,... Wie neemt eigenaarschap voor welke actie?
- Oprichting van een warmtecoalitie om de warmtestrategie realiteit te maken:
 - o Kernteam, transitieteam, taskforces (vb. voor uitrol en investering warmtenetten) en verschillende stadsdiensten.
- Korte termijn opportuniteiten ('opwarmers'):
 - o Begeleidingstraject vvsg voor een participatieve uitrol van het warmtenet (warmte-eiland Groot Begijnhof) met als partners Klimaan, Ecopower, Fluvius. Mogelijke rol van Het Anker (mogelijke warmtebron) en Keerdoksite vlakbij (warmte uit riool en BEO-veld)?
Hernieuwbare warmtebronnen zijn niet onuitputtelijk. Over waterlopen of riolen zijn nog te weinig regels op Vlaams niveau. Kennisuitwisseling met andere steden en gemeenten is belangrijk.
 - o Op Knal Energiefestival 2024 met coalitie naar buiten treden met warmtestrategie.
- Veel acties mogelijk door Europese subsidieprojecten:
 - o Water warmth (aquathermie)
 - o Industrial transition hotspots (bedrijventerreinen als energiehub)

Vragen?

- Zijn er nog andere bronnen voor warmtenetten dan bedrijven en aquathermie?
Op de Keerdoksite zal het eerste warmtenet komen: Warmte komt van een warmtewisselaar met rioleersysteem en wordt opgeslagen in BEO-velden.
Er bestaan bijvoorbeeld in Denemarken veel warmtenetten met WKK's of steenkoolcentrales als bron. Ze schakelen nu over naar duurzamere warmtebronnen.
- Uit de oefening warmtezoning blijkt dat er zones zijn geschikt zijn voor individuele oplossingen. In zones waar er voldoende afnemers zijn, wordt gedacht richting warmtenetten:
 - o Bedrijvzones (veel warmtebronnen)
 - o Historisch centrum rond ring en scholen (grote warmtevraag)
 - o Grote nieuwbouwwontwikkeling (vb. Keerdok en Ragheno)

Er zijn geen concrete investeringsplannen voor warmtenetten. 'Isoleren kan nooit kwaad', zelfs als er op termijn een warmtenet komt.

- Komt er aan de Kometsite een warmtenet? Daar komen warmtepompen (sommigen individueel). Voor grote nieuwbouwwontwikkelingen is er al een verbod op aardgas. Voor appartementsgebouwen wordt gepleit voor collectieve oplossingen.
- Focus wordt momenteel gelegd op warmtepompklaar maken en goed isoleren (en op termijn ook warmtenetklaar) via dienstverlening naar Mechelaars, renovatiebegeleiders te vormen en samenwerkingen met installateurs.
- Er is intern een gids gemaakt met nieuwe technologieën en verwijzing naar concrete voorbeelden in of nabij Mechelen.
- In de bouwcode mogen geen eisen rond isolatieniveaus opgenomen worden. Dat wordt in de EPB-regelgeving geregeld.
- Er wordt verwezen naar een artikel over de WT in Mechelen-Noord (Nieuwe Maan?). Hiervoor is nog geen vergunning verkregen. Meer info in verslag vorige vergadering (toelichting Ecopower). Belangrijk is de buurtbewoners in te lichten en betrekken.
- Kan er warmte uit de haven van Antwerpen naar Mechelen gebracht worden? Te innovatief voor Vlaanderen. Er zijn maar 80 warmtenetten in Vlaanderen. In Finland is een klein warmtenet de grootte van Vlaanderen.

AANPAK STOKEN

ASV

De milieu- en klimaatraad gaf opmerkingen en advies op de stedenbouwkundige verordening (ASV):

- Het is wenselijk om voor nieuwbouw en grondige vernieuwbouw een paragraaf toe te voegen met een verbod op het plaatsen van een hout- of pelletkachel (of gelijkwaardig). Dit is te argumenteren vanuit de grote negatieve impact op luchtkwaliteit en gezondheid.

➔ **Niet weerhouden omdat het ingaat tegen de algemene basisprincipes van het ASV.**

Algemene basisprincipes:

(oa op basis van de ontvangen preadviezen van GSJ advocaten en provincie Antwerpen).

- 1) ASV moet voortbouwen op de Vlaamse sectorale stedenbouw regelgeving (Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening).
 - ASV kan juridisch andere sectorale wetgeving niet wijzigen, versoepelen of verstrengen (bijvoorbeeld sociale-, milieu- en EPB-regelgeving).
 - Indien ASV dit principe niet volgt zal ze op het einde van haar goedkeuringsprocedure door Vlaanderen of provincie Antwerpen worden geschorst of vernietigd (hogere overheden bewaken de juridische correctheid van de ASV).
- 2) ASV wordt in de eerste plaats gebruikt bij het adviseren en beoordelen van meldings- of vergunningsplichtige stedenbouwkundige handelingen (op Vlaams niveau vastgelegd).
 - In ASV regels opleggen voor in basis vrijgestelde werken zorgt voor:
 - Onbedoelde vergunningsplicht (als men iets doet dat afwijkt van de ASV, moet men hiervoor een omgevingsvergunning aanvragen).
 - Meer geschillen tussen burens door (onbedoelde) bouwmisdrijven op basis van ASV, inschakelen van dienst handhaving, beroepsprocedures/vrederecht,...
 - Op de stuurgroep(en) werd beslist dat de ASV zo min als mogelijk uitspraken doet over in basis vrijgestelde werken.
 - Manier van verwarmen is niet stedenbouwkundig en vrijgesteld van omgevingsvergunning (staat er juridisch los van).
 - We mogen ook niet vragen het verwarmingssysteem te verduidelijken in aanvraagdossiers (dossiersamenstelling is Vlaamse bevoegdheid).
 - Valt niet te handhaven, zeker niet als men een hout-of pelletkachel plaatst na het verkrijgen van de omgevingsvergunning (mag ook perfect, want het is in basis niet vergunningsplichtig).
 - Gerelateerd aan milieu- en EPB-regelgeving:
 - Vlaanderen vragen dit hier in op te nemen?

- Verwarming van nieuwbouw en ingrijpende energetische renovatie valt volledig onder EPB-regelgeving. De EPB-resultaten dienen apart en los van een omgevingsvergunning bij Vlaanderen te worden ingediend (dus aparte procedure, want aparte sectorale regelgeving). ASV is publiek te raadplegen vanaf 27 mei 2023. Het openbaar onderzoek loopt van 1 juni tot 30 juni 2023.

ABP

→ De mogelijkheden voor opname in het ABP worden verder onderzocht.

Als voorbeeld werd verwezen naar het artikel over stoken uit het ABP van Bonheiden. Voorstel is om een verwijzing naar windstilte (< 10 km/u), inversie, CO en fijn stof waarschuwingen in het artikel op te nemen.

Communicatie

Er is al communicatiemateriaal voorhanden:

- VMM – Hout het gezond
- IVAREM Veilig vuur verhaal
- Brochure Klimaan (herzien?)

Andere voorstellen:

- Op de stadswebsite pagina's over luchtkwaliteit 'zorg voor gezonde lucht' toevoegen
- Nieuwsbericht Nieuwe Maan, socials, schermen tijdens 'stookseizoen'
- Ipv 'Hout het gezond', 'Geen vuiltje aan de lucht' gebruiken (werd ook voor campagne Meet Mee Mechelen gebruikt).
- Communicatiekalender opmaken.
- Ludieke acties, bijvoorbeeld schoorsteenveger op de markt die brochures uitdeelt.
- Op 4 oktober wordt een infoavond rond luchtkwaliteit in Bonheiden georganiseerd. De uitnodiging kan opgenomen worden in de nieuwsbrief.

VERGUNNINGEN

Geen te bespreken vergunningsaanvragen. De opvolglijst van de vergunningen werd overlopen.

VARIA

- 2 juni - 30 dagen minder wagen: Flyer wordt uitgedeeld. Klimaan fietsersbond en deelbaar Mechelen organiseren dan een fietstocht om 20u op de Speecqvest (= Full Moon bike ride, maar dan 2 dagen voor volle maan).
- Augustus - Embrace: Nadenken over acties in de wijken om bekendheid te geven aan de raad + raad op locatie.
- 11 juni - ambachtendag in Tivoli .
- 24 juni – onkruid wieden in het Stiltebos: Activiteit die wordt georganiseerd door Klimaan om 9.30u
- 20 juni en 22 juni: AWW organiseert informomenten over de superknoop in de Baronie in Battel en Lamot respectievelijk.
- Maai mei niet heeft als doel om biodiversiteit te laten toenemen. Aan de bermen in het centrum en aan de vaart wordt er gemaaid. Er mogen geen grassen over het fietspad komen omwille van veiligheid. Er zijn afspraken met De Vlaamse Waterweg en ANB om aan de vaart sneller te maaien en het maaisel af te voeren. De bodem is te rijk. Door de bodem te verarmen neemt de biodiversiteit toe. Foto's in de Nieuwe Maan opnemen?
- September – oktober herhaling van een artikel over de werking van de raad in de Nieuwe Maan. Foto's van de fietstocht kunnen hiervoor gebruikt worden.

De opvolglijst wordt overlopen.

Raad	Thema	Advies	Actie sinds raad
21/10/2021	Actieplan circulaire economie	Diverse suggesties	Definitief actieplan wordt opgeladen op schijf als klaar is.
23/11/2021	Toelichting wateroverlast	Communicatie bij bronbemaling	Actie wordt opgepikt
jun/22	Fietstocht	Witte wand, visuele hinder natuurgebied, vergroening mogelijk?	Timing aanplant najaar 2023.
okt/22	varia	Klimaat-opera uitstap van de raad?	Meer info volgt vanuit Mieke Segers
okt/22	Varia	Project fietstaxi	Stavaza?
nov/22	Embrace	Opvolging inclusie en opmaak actieplan	Artikel nieuwe maan Raad op locatie werkgroep
nov/22	bemaling	anekdote rond infiltratiebekken Muizen	Artikel nieuwe maan rond infiltratiebekken
jan/23	Varia	Mobiliteit SAR	Stavaza?
feb - mrt/23	Verdere vergroening bedrijventerreinen	Meer informatie gewenst	Fietstocht?
April 2023	Geluidsmuur	Toelichting tijdens fietstocht	Planning fietstocht

AGENDA VOLGENDE VERGADERING

15 juni fietstocht met etentje in Tivoli 't Ass (om 18u), een bezoek (vanaf 19u) aan:

- Stiltebos
- Otterbeek (PV's en energiedelen)
- MG warehouse
- Geluidsmuur (toelichting)
- Bufferbekken Bankstraat
- ...

Voorstellen voor een volgende fietstocht: RWZI waar men WT wil bouwen en natuurgebied beheerplan
- Wetlands4cities

Te agenderen voor één van de volgende vergaderingen: Plan van aanpak riolering.